

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33964
Nom	Patologia nutricional
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1205 - Grau de Nutrició Humana i Dietètica	Facultat de Farmàcia	3	Segon quadrimestre
1211 - PDG Farmàcia-Nutrició Humana i Dietètica	Facultat de Farmàcia	5	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1205 - Grau de Nutrició Humana i Dietètica	23 - Patologia Nutricional	Obligatòria
1211 - PDG Farmàcia-Nutrició Humana i Dietètica	1 - Assignatures obligatòries del PDG Farmàcia-Nutrició Humanai Dietètica	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
SANCHEZ JUAN, CARLOS J	260 - Medicina

RESUM

Els Objectius fonamentals de l'assignatura són:

1. Conèixer les malalties que té una causa nutricional, el seu diagnòstic, prevenció i tractament.
2. Conèixer i analitzar l'impacte de la nutrició en patologia humana.

Es tracta d'una assignatura que s'enquadra bàsicament dins de l'àmbit sanitari, tan profundament lligat a la labor del dietista-nutricionista. Enfoca la nutrició cap a la salut i la malaltia i tot açò des de l'àmbit de la prevenció primària però també de l'enfocament terapèutic i rehabilitador de la mateixa.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1205 - Grau de Nutrició Humana i Dietètica

- Reconèixer els elements essencials de la professió del dietista nutricionista, incloent-hi els principis ètics, les responsabilitats legals i l'exercici de la professió, aplicant el principi de justícia social a la pràctica professional i desenvolupant amb respecte envers les persones, els seus hàbits, creença i cultures, amb perspectiva de gènere.
- Desenvolupar la professió amb respecte envers altres professionals de la salut, adquirint habilitats per treballar en equip.
- Realitzar la comunicació de manera efectiva, tant de forma oral com escrita, amb les persones, els professionals de la salut o la indústria i els mitjans de comunicació, sabent utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment les relacionades amb nutrició i hàbits de vida.
- Reconèixer la necessitat de mantenir i actualitzar la competència professional, prestant especial importància a l'aprenentatge, de manera autònoma i continuada, de nous coneixements, productes i tècniques en nutrició i alimentació, així com la motivació per la qualitat.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar i aplicar les fonts d'informació relacionades amb nutrició, alimentació, estils de vida i aspectes sanitaris.
- Adquirir la formació bàsica per a l'activitat investigadora, sent capaços de formular hipòtesis, recollir i interpretar la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic, i comprenent la importància i les limitacions del pensament científic en matèria sanitària i nutricional.
- Desenvolupament d'habilitats per emprendre estudis posteriors i activitats de formació continuada en el camp de la sanitat.
- Capacitat per integrar els continguts estudiats en les diferents matèries cursades en un coneixement interdisciplinari aplicable a l'àmbit acadèmic i professional, posant un interès especial en el camp de la patologia nutricional en el doble vessant, preventiu i terapèutic.
- Conèixer els serveis relacionats amb l'alimentació i la nutrició en atenció primària i hospitalària i col·laborar dins equips multidisciplinaris, interpretant i avaluant els aspectes nutricionals de la història clínica i elaborant plans d'actuació dietètica. Haurà de revisar, valorar i, si és el cas, modificar les dietes terapèutiques del centre sanitari que formen part del procés curatiu de molts pacients.
- Conèixer els factors socioculturals i psicològics que incideixen en l'origen, el desenvolupament i el tractament de trastorns de la conducta alimentària, així com de riscos i crisis alimentàries. Conèixer la funció del dietista clínic en l'equip multidisciplinari que tracta aquests pacients.
- Participar en la gestió, l'organització i el desenvolupament dels serveis de nutrició hospitalària, planificant i supervisant els menús i dietes, i proporcionant formació en matèria dieteticonutricional i higienicosanitària al personal d'aquest servei.
- Divulgar i col·laborar amb el personal sanitari d'hospitals i centres de salut en el coneixement de les mesures nutricionals que, tant preventives com curatives, s'utilitzen per tractar determinades malalties en què són fonamentals l'alimentació i la nutrició.
- Conèixer les bases i fonaments de l'alimentació i la nutrició humana.
- Aplicar las Ciencias de los Alimentos y de la Nutrición a la práctica dietética.
- Conocer los nutrientes, sus funciones y su utilización metabólica. Conocer las bases del equilibrio nutricional y su regulación.
- Avaluar i calcular els requeriments nutricionals en situació de salut i malaltia en qualsevol etapa del cycle vital.
- Identificar las bases de una alimentación saludable (suficiente, equilibrada, variada y adaptada).

- Participar en el disseny d'estudis de dieta total.
- Conèixer, detectar precoçment i avaluar les desviacions per excés o defecte, quantitatives i qualitatives, del balanç nutricional.
- Planificar, realitzar i interpretar l'avaluació de l'estat nutricional de subjectes i/o grups, tant sans (en totes les situacions fisiològiques) com a malalts.
- Conocer los aspectos fisiopatológicos de las enfermedades relacionadas con la nutrición.
- Identificar los problemas dietético-nutricionales del paciente, así como los factores de riesgo y las prácticas inadecuadas.
- Elaborar i interpretar una història dietètica en subjectes sans i malalts. Interpretar una història clínica.
- Comprendre i utilitzar les dades clíniques i bioquímiques en la valoració nutricional del malalt i en el seu tractament dietètic-nutricional.
- Aplicar les bases de la nutrició clínica a la dietoteràpia.
- Planificar, implantar i avaluar dietes terapèutiques per a subjectes i/o grups.
- Conocer la organización hospitalaria y las distintas fases del servicio de alimentación.
- Participar en el equipo multidisciplinar de una Unidad de Nutrición Hospitalaria.
- Conocer las distintas técnicas y productos de soporte nutricional básico y avanzado. Desarrollar e implementar planes de transición dietético-nutricional.
- Planificar y llevar a cabo programas de educación dietético-nutricional en sujetos sanos y enfermos
- Comprendre la farmacologia clínica y la interacció entre fàrmacos y nutrients.
- Manejar las herramientas básicas en TIC utilizadas en el campo de la Alimentación, Nutrición y la Dietética.
- Conocer los límites legales y éticos de la práctica dietética.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final de l'assignatura, l'alumne ha de ser conscient de la importància que una adequada alimentació té en la salut individual de les persones ressaltant l'avaluació de l'estat nutricional com a aspecte fonamental de l'exploració clínica, tant en els aspectes preventius com curatius.

Ha de ser capaç d'enfocar adequadament les malalties nutricionals quantitatives, tant per defecte com per excés, i saber com efectuar recomanacions dietètic-nutricionals per a la prevenció i tractament de les mateixes.

Ha de conèixer què altres malalties tens la seua causa en deficiència nutricionals i com prevenir-les i tractar-les.

Tenint en compte la importància que els aspectes alimentaris tenen en el desenvolupament d'una gran quantitat de patologies en la societat actual, ha de conèixer quins són i com es manifesten aqueixes malalties i com efectuar el consell dietètic-nutricional per a col·laborar en el tractament de les mateixes.

Ha de sentir-se partícip de la important funció del dietista-nutricionista en l'abordatge multidisciplinari d'una gran quantitat de patologies i col·laborar en la prevenció i tractament de les mateixes dins del seu àmbit de competències.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Etiologia general de les malalties nutricionals.

Conèixer les causes generals de la patologia humana relacionada amb l'alimentació i nutrició i com s'expressen en les seues estadíos inicials d'expressió subclínica fins als estadíos més avançats.

2. Malnutrició

Descriure i conèixer la patologia nutricional quantitativa, tant per excés com per defecte i la repercussió que la mateixa té en la salut.

3. Primesa. Etiologia, prevenció i tractament

Concepte, causes, tipus, clínica, diagnòstic i abordatge terapèutic d'aquesta patologia nutricional per defecte.

4. Anorèxia nerviosa, bulímia i altres alteracions del comportament alimentari.

Importància social i sanitària, definició, etiologia, història natural. Tipus, clínica, diagnòstic i abordatge terapèutic centrat en la missió del dietista-nutricionista

5. Obesitat.

Importància social i sanitària d'aquesta patologia, causes, tipus, repercussions clíniques i malalties associades a la mateixa, diagnòstic i abordatge terapèutic centrat en els aspectes del dietista-nutricionista

6. Raquitismo i osteomalàcia.

Definició de les patologies, etiologia, clínica, diagnòstic i abordatge nutricional de les mateixes.

7. Osteopenia i osteoporosis.

Definició, causes, clínica, diagnòstic i tractament centrat fonamentalment en els aspectes preventius dins de l'àmbit nutricional.

8. Beri Beri i síndrome de Wernicke-Korsakoff

Definició, causes, manifestacions clíniques, diagnòstic i tractament dietètic-nutricional.

9. Pellagra.

Definició, causes, manifestacions clíniques, diagnòstic i tractament dietètic-nutricional.

10. Xeroftalmia i ceguesa nutricional

Definició, causes, manifestacions clíniques, diagnòstic i tractament dietètic-nutricional.

11. Escorbuto

Definició, causes, manifestacions clíniques, diagnòstic i tractament dietètic-nutricional.

12. Anèmies nutricionals

Definició, causes, manifestacions clíniques, diagnòstic i tractament dietètic-nutricional.

13. Dèficit de iode i goll endèmic.

Definició, causes, manifestacions clíniques, diagnòstic i tractament dietètic-nutricional.

14. Allèrgies alimentàries

Concepte, diagnòstic diferencial, aliments relacionats, fisiopatologia, manifestacions clínica, diagnòstic i tractament dietètic centrat en els aspectes preventius.

15. Dislipidèmias

Conceptes preliminars, metabolisme lipídic, importància social i clínica de les dislipidèmias, manifestacions clíniques, diagnòstic i abordatge terapèutic amb especial atenció als aspectes preventius i curatius de l'alimentació-nutrició.

16. Patologia cardiovascular; hipertensió arterial, síndrome metabòlica.

Definicions, importància sanitària, prevalença, causes, diagnòstic i abordatge dietètic-nutricional.

17. Diabetis mellitus

Prevalença, definició, tipus, manifestacions clíniques, diagnòstic i tractament centrat en els aspectes dietètic-nutricionals.

18. Hiperuricèmia i gota.

Definició, causes, manifestacions clíniques, diagnòstic i tractament dietètic-nutricional.

19. Nutrició i patologia digestiva i hepato-biliar.

Tipus i manifestacions clíniques d'aquestes patologies. Relació de les mateixes amb aspectes nutricionals. Tractament dietètic, preventiu i curatiu, de les mateixes.

20. Nutrició i malalties pulmonars.

Tipus i manifestacions clíniques d'aquestes patologies. Relació de les mateixes amb aspectes nutricionals. Tractament dietètic, preventiu i curatiu, de les mateixes.

21. Nutrició i malalties renals

Tipus i manifestacions clíniques d'aquestes patologies. Relació de les mateixes amb aspectes nutricionals. Tractament dietètic, preventiu i curatiu, de les mateixes.

22. Nutrició i patologia oncològica.

Tipus i manifestacions clíniques d'aquestes patologies. Relació de les mateixes amb aspectes nutricionals. Tractament dietètic, preventiu i curatiu, de les mateixes. Importància del tractament dietètic en el pacient oncològic en funció del tipus de tumor, repercussió clínica del mateix i influència dels diversos tractaments aplicats.

23. Nutrició i SIDA

Tipus i manifestacions clíniques de la malaltia. Relació de les mateixes amb aspectes nutricionals. Tractament dietètic, preventiu i curatiu, de les mateixes en funció del estadió de la malaltia, complicacions de la mateixa i influència dels diversos tractaments utilitzats.

24. Nutrició i malalties dentals.

Tipus i manifestacions clíniques de la malaltia. Relació de les mateixa amb aspectes nutricionals. Tractament dietètic, preventiu i curatiu, de les mateixes.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	38,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Seminaris	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Estudi i treball autònom	46,50	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Resolució de casos pràctics	1,00	0
TOTAL	109,50	

METODOLOGIA DOCENT

La **metodologia** anirà dirigida a l'adquisició de coneixements teòrics per a açò s'impartiran classes expositives sobre el temari proposat de l'assignatura i la preparació en grups xicotets de temes específics de la matèria que seran presentats durant l'últim mes de classe, tant mitjançant format escrit com mitjançant presentació oral a la resta de companys.

Aquests treballs seran tutoritzats pel professor de l'assignatura que realitzarà les indicacions per a elaborar els mateixos així com resoldrà els dubtes que l'estudiant puga anar trobant.

Amb açò es pretén que el futur professional siga capaç de cercar fonts d'informació que permeten una actualització constant de coneixements en el seu futur quefer professional i comprega i practique la presentació oral d'un treball i unes recomanacions que van a formar part de la seua actuació en el camp de la sanitat.

També es pretén demostrar la importància de la investigació i l'actualització constant en el camp de la sanitat en general i la nutrició en particular. Pot servir, així mateix, per a motivar a l'estudiant a aprofundir en aqueixos coneixements una vegada finalitzada la seua marxa universitària.

Les tutories es realitzaran tant presencials en horari prèviament establert com per correu electrònic.

AVALUACIÓ

L'assimilació de coneixements es valorarà mitjançant una **prova escrita tipus test** (preguntes de resposta múltiple). **Representa el 70 % de la nota final.** La realització, individual o preferiblement en grup, d'un treball escrit i posterior exposició oral sobre un tema de patologia nutricional proposat prèviament **representa el 20 % de la nota final. El 10 % correspon als "seminaris coordinats"**.

Els **alumnes repetidors de l'assignatura** han d'assistir de nou als seminaris i tutories en segona i posteriors matrícules NO conservant-se assistències ni notes prèvies.

En el cas dels **alumnes del DG Farmàcia i NHD**, els seminaris coordinats estaran inclosos en els de el grau en NHD

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Gil Hernández, Angel. Tratado de Nutrición. 3ª ed. Ed. Panamericana. 2017
- Casanueva E. Nutrición médica. 2.001
- Escobar L. Nutrición y hormonas. 2.001
- Salas-Salvadó J. y cols. Nutrición y dietética clínica. 2.000
- Bellido D, de Luis D. Manual de nutrición y metabolismo. 2006

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Contenidos

Se mantienen los contenidos inicialmente recogidos en la Guía Docente.

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

Mantenimiento del peso de las distintas actividades que suman las horas de dedicación en créditos ECTS marcadas en la guía docente original.

3. Metodología docente

Subida de materiales al Aula virtual

4. Evaluación

Pruebas objetivas (tipo test) en aula virtual

Prueba escrita tipo test (40 preguntas con solo una respuesta correcta); se resta 0,333 por cada respuesta errónea.

Los contenidos a evaluar serán los del programa de la asignatura (impartidos o no presencialmente).

Se realizará, a través de "aula virtual", los días previstos en 1ª y 2ª convocatoria. Duración 50 minutos. Representará el 50 % de la nota final.

Deberá alcanzarse una puntuación mínima de 4 en el examen tipo test para poder hacer media con la nota del trabajo de equipo.

Pruebas de evaluación mediante trabajos académicos

Trabajo de equipo propuesto. Representará el 40 % de la nota final.

Para aquellos alumnos que no lo hayan realizado se propone la realización de un trabajo de revisión sobre un tema de la asignatura que deberán remitir al profesor de la asignatura antes del 15 de mayo.

Seminarios coordinados: representan el 10 % de la nota final.

5. Bibliografía/Bibliografía.

La bibliografía recomendada se mantiene pues es accesible.